

DESTIJL
UTRECHT AMERSFOORT

Tussen Utrecht, de stad van Gerrit Rietveld, en Amersfoort, de stad van Piet Mondriaan, staan tien beelden. Ze markeren de bijzondere band tussen deze twee steden en zijn een blijvende herinnering aan de viering van 100 jaar kunstbeweging De Stijl (1917-2017). De artistieke erfenis ervan is inmiddels niet meer weg te denken. Kunstenaar Boris Tellegen (1986) ontwierp de beelden, elk ruim 6,5 meter hoog. Ze staan als opvallende totems in het landschap langs deze fietsroute, die beide steden met een rijke creatieve geschiedenis en toekomst verbindt.

DESTIJLUTRECHTAMERSFOORT.NL

EEN SNELLE ROUTE

De beelden staan langs een doorfietsroute die de komende jaren wordt ontwikkeld tot een nog efficiëntere fietsverbinding tussen Utrecht, De Bilt, Zeist, Soest en Amersfoort. Met 20 kilometer is dat een prima afstand voor de recreatieve fietser of de forens die deze afstand per e-bike gemakkelijk dagelijks kan overbruggen.

REGIO UTRECHT

De regio Utrecht was de broedplaats van de kunstenaars van De Stijl. Tegenwoordig zijn hun ontwerpen nog op verschillende locaties te bewonderen. [visitutrechtregion.com](https://www.visitutrechtregion.com)

Colofon Uitgave van Utrecht Marketing en Citymarketing Amersfoort. Kunst in opdracht van stichting Amersfoort in C, Centraal Museum, gemeenten Utrecht en Amersfoort, Provincie Utrecht. Fotografie: Dirk Verwoerd, Lighthouse Productions. De redactie heeft haar uiterste best gedaan om de rechthebbende van de tekening te achterhalen. Tekst: Ella Derksen. Ontwerp: HaasDesign, Partners, fondsen en sponsors:

MONDRIAAN ONTMOET RIETVELD

1 KERN

Kunstenaar Boris Tellegen (1968) kreeg de opdracht om een ontmoeting tussen Mondriaan en Rietveld te visualiseren op de fietsroute tussen Utrecht en Amersfoort. Tellegen brak in de jaren negentig door als graffitikunstenaar onder de naam Delta. Zijn graffiti werden wereldberoemd door hun unieke composities met een 3D-effect. Tellegen knipt, snijdt en stapelt zijn collages tot reliëfs en sculpturen. Inmiddels is zijn kunst werkelijk 3D geworden. Het beeld Kern is van grijs beton. Tellegen presenteert hier kunstbeweging De Stijl als een archeologische vondst. De Stijl is immers onderdeel van ons culturele erfgoed geworden.

3 1917

Dit beeld in de primaire kleuren van De Stijl draagt het jaartal 1917, het jaar waarin De Stijl werd opgericht. Terwijl de Eerste Wereldoorlog nog woedde in de omringende landen, hielden enkele Nederlandse kunstenaars zich bezig met abstractie. Zij wilden een radicale hervorming van de kunst. Het ging hen niet alleen om vorm en kleur. Hun modernistisch project streefde naar een andere en betere maatschappij. Rietvelds meubelmaker Gerard van de Groenekan heeft jarenlang zijn werkplaats gehad aan de Utrechtseweg 315 in De Bilt. Vele rood-blauwe stoelen, die symbool zijn geworden voor De Stijl, zijn daar vervaardigd.

5 CONSTRUCTIE

De architecten van De Stijl hadden een groot geloof in de moderne tijd. Nieuwe technieken zoals beton zouden het mogelijk maken efficiënte en hygiënisch verantwoorde woningen, scholen, fabrieken en kantoren te bouwen voor iedereen. Dit beeld, gemaakt van beton, is typerend voor het werk van Boris Tellegen. Hij maakt gebruik van isometrie, een methode om ruimtelijke vormen in een plat vlak weer te geven. Deze zuil is weliswaar ontworpen op de computer, maar uiteindelijk in de werkplaats van de betonfabriek handmatig opgebouwd. Stukken beton lijken over elkaar heen te schuiven. De structuren van de bekisting zijn zichtbaar.

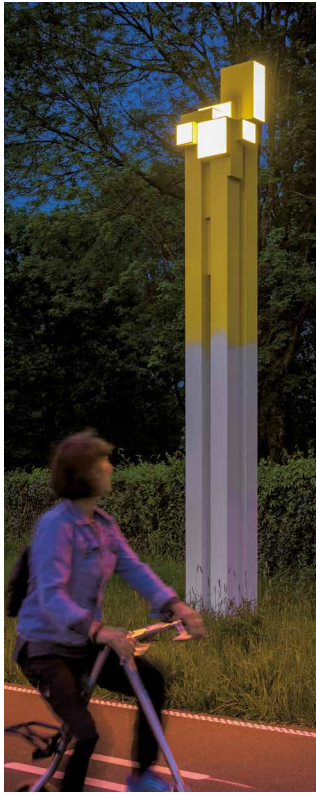
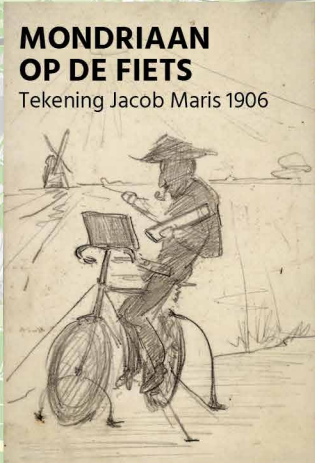
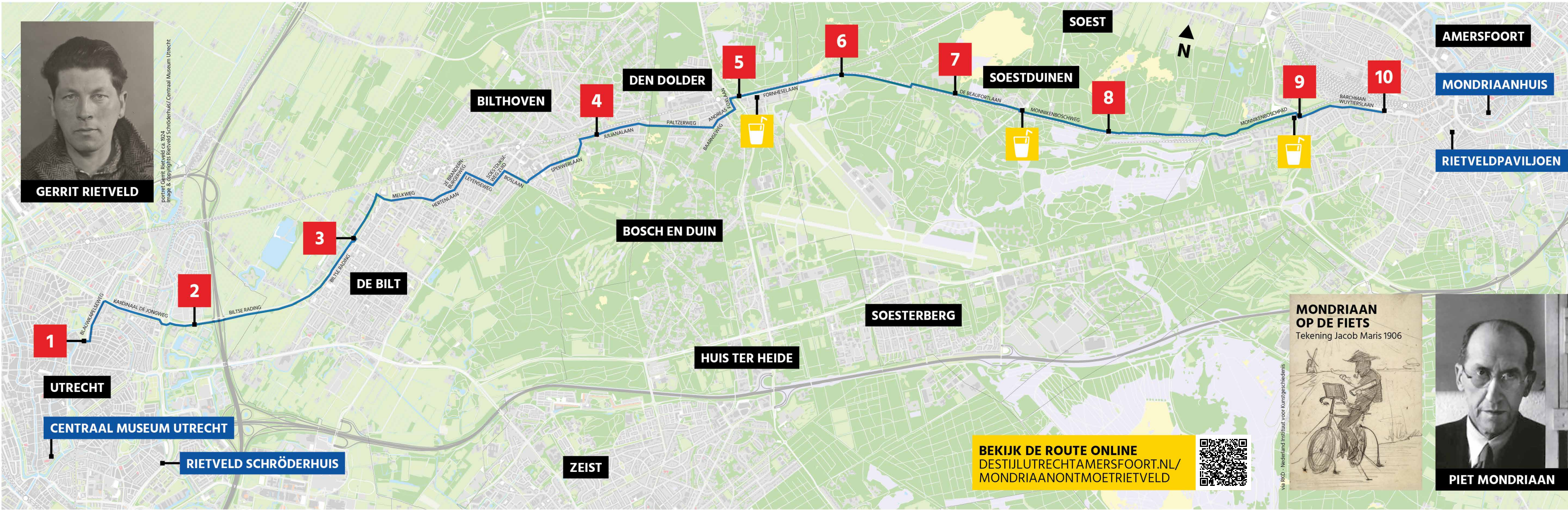
7 GROEN

In deze opengewerkte zuil van gegalvaniseerd staal houden je ogen je voor de gek. Het beeld verandert van 2D naar 3D, afhankelijk van het licht. Bosrank en wilde kamperfoelle slingeren zich eromheen, waardoor het beeld zich meer en meer gaat voegen naar de natuur. Hierin schuilt een ode aan Mondriaan die begon als landschapsschilder. Op zijn fiets trok hij eropuit; hij maakte landschappen in gedempte kleuren. Langzaam maar zeker begon Mondriaan met het abstraheren van vormen en kleuren. Hij schilderde talloze bomen: van natuurgetrouw tot pure abstractie.

9 HOEFDIER

Het beeld Hoefdier is gemaakt voor de grens tussen stad en land, tussen de leefgebieden van de mens en het hier. Het staat min of meer op de grens van Amersfoort en Soest. Alle beelden langs de route zijn even hoog, en hebben dezelfde omvang (ongeveer 60 x 60 cm), maar met dit beeld doet Tellegen bewust iets anders. De bovenkant van irokoehout is gestileerd, maar de stalen staanders zijn geknikt, alsof het benen zijn die aan de wandel willen gaan. Hoefdier zal zeker nog worden 'opgejaagd': de komende jaren gaat Amersfoort hier bouwen aan de nieuwe Westelijke Rondweg met een indrukwekkende fly-over voor fietsers.

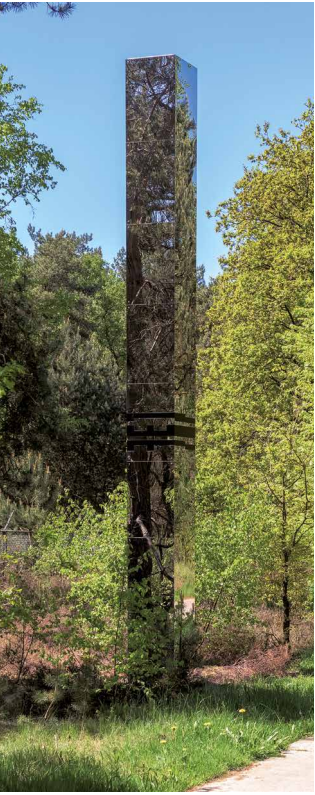
4 SOKKEL

Tellegen gebruikte de meest elementaire architecturale vorm: de kolom of zuil. Daarmee creëerde hij alternatieve grenspalen tussen de verschillende landschappen op de route. Zo bestaat De Bilt uit meerdere dorpskernen. Rond 1900 verschenen de eerste villa's rond het station. In 1917 kreeg dit dorp de naam Bilthoven. In deze omgeving vond Tellegen een klassieke sculptuur passend: een sokkel met een figuur erop, in een zandsteen-achtige uitstraling. Tellegen zette deze klassieke benadering uiteraard wel naar zijn hand. Sinds zijn jeugd is hij een verwoed verzamelaar van robots, poppetjes en totems. Het geabstraheerde mannetje bovenop de sokkel kan op verschillende manieren worden bekeken.

6 SPIEGEL

Toen Boris Tellegen voor het eerst zelf deze route fietste, viel het hem op dat er veel verschillende landschappen te zien zijn. Het gevoel van een begin, midden en eind ontbreekt echter. Om de route een identiteit te geven, bedacht hij dat er tenminste tien beelden moesten staan, van een flink formaat. Daarnaast zouden de beelden ook iets moeten vertellen over de omgeving. Dit beeld doet dat enerzijds heel letterlijk, omdat het door de spiegeling verdwijnt in het landschap. Anderzijds verwijst het chroomstaal ook naar de high tech-wereld van de naastgelegen voormalige militaire vliegbasis Soesterberg. De zwarte 'jaarringen' vormen het jaartal 1917 in hexadecimale notatie.

8 UTOPIE

De kunstenaars van De Stijl geloofden in een nieuwe, betere wereld. Kunst speelde in dat utopische denken een belangrijke rol. De mensheid zou een grote vooruitgang kunnen doormaken door technische, wetenschappelijke, sociale en artistieke vernieuwingen. Het universele zou het gaan winnen van het individuele. Tellegen verstopte het woord utopie in dit beeld van cortenstaal, een materiaal dat bekend staat om zijn typische bruine roestkleur. Zal dit ideaal ooit werkelijkheid worden? Of is die vooruitgangsgedachte aan slijtage onderhevig? Vandaag de dag spelen er weer nieuwe vraagstukken, bijvoorbeeld onze omgang met het milieu.

10 CHOGOKIN

Piet Mondriaan werd op 7 maart 1872 geboren aan de Kortegracht 11 in Amersfoort. Daar is nu het Mondriaanhuis. Als Mondriaan de mens zou hebben geabstraheerd, zoals hij deed met de boom, zou dan een dergelijke gestalte zijn ontstaan? Het is een figuur op twee benen, gemaakt in wit met de primaire kleuren rood en blauw. Tellegen noemde dit beeld Chogokin, wat zo iets betekent als supermetaal. De naam werd in de jaren zeventig gebruikt voor een nieuwe lijn van Japanse robotspeeltjes. Dat werd een ware rage onder verzamelaars. Tellegen is zo'n verzamelaar. Chogokin nodigt ons met zijn hand boven zijn hoofd uit om de verzameling van tien beelden langs de fietsroute te gaan ontdekken.

DE STIJL
CYCLE ROUTE
20 KM

1 KERN (CORE)

The artist Boris Tellegen (1968) was commissioned to visualise an encounter between Mondrian and Rietveld on the cycle route between Utrecht and Amersfoort. Tellegen achieved success as a graffiti artist under the name Delta in the 1990s. His graffiti art became famous all over the world due to its unique 3D effect composition. Tellegen cuts and layers his collages to create reliefs and sculptures. Meanwhile, his art has become fully 3D. The Kern sculpture is made of grey concrete. Here Tellegen presents art movement De Stijl as an archaeological find. After all, De Stijl has become part of our cultural heritage.

3 1917

This sculpture in the primary colours of De Stijl is named after the year 1917 in which De Stijl was founded. While the Great War was still raging in the neighbouring countries, some Dutch artists [were already involved in abstraction, aiming for a radical reform of art. For them it was not just about shape and colour; with their modernistic project they were striving for a different and better society. Rietveld's furniture maker, Gerard van de Groenekan, had his workshop on Utrechtse-weg 135 in De Bilt for many years. Many of the red-blue chairs that were to become the symbol of De Stijl were manufactured here.

5 CONSTRUCTIE (CONSTRUCTION)

The architects of De Stijl strongly believed in the forces of modernity. New technologies and materials, such as concrete, would make it possible to build efficient and hygienic houses, schools, factories and offices for all. This sculpture of concrete is typical of Boris Tellegen's work. Here he made use of isometry, a method to display spatial shapes on a flat surface. This column may have been designed on the computer but was, in the end, hand built in the workshop of a concrete factory. The pieces of concrete seem to move over each other and the imprints of the formwork are still visible.

7 GROEN (GREEN)

Your eyes will betray you when you view this openwork column of galvanised steel. Depending on the light, the image changes from 2D to 3D. Traveller's joy and wild honeysuckle wrap themselves around it, causing the sculpture to increasingly become part of nature – a tribute to Mondrian, who started as a landscape painter. He set out on his bicycle and created landscapes in subdued colours. Slowly but surely, Mondrian started abstracting these colours and shapes. He painted numerous trees; from true to nature to pure abstraction.

9 HOEFDIER (UNGULATE)

The Hoefdier sculpture was made to indicate the border between city and countryside, between the habitats of man and animal. It is located practically on the border between Amersfoort and Soest. All sculptures along the route are of the same height with the same girth (approx. 60 x 60 cm), but Tellegen consciously made this sculpture slightly different. The top of iroko wood is stylised but the steel stands are bent, as if they are legs about to go for a walk. And that might actually be a good idea; in the coming years Amersfoort will start work on a new western ring road here, featuring an impressive flyover for cyclists.

Ten sculptures have been installed between Utrecht, the city of Gerrit Rietveld, and Amersfoort, the city of Piet Mondrian. They highlight the special bond between these two cities and are a lasting memory of the 100th anniversary of art movement De Stijl (1917-2017), which has left an indelible impact on our artistic heritage. The sculptures, which are each more than 6.5 metres high, were designed by artist Boris Tellegen. As striking totems they feature in the landscape along this cycle route, which connects the two cities with their rich and creative history and future.

DESTIJLUTRECHTAMERSFOORT.NL

A FAST ROUTE

The sculptures are positioned along a cycle route that will be further developed in the coming years into an even more efficient cycling link between Utrecht, De Bilt, Zeist, Soest and Amersfoort. Its 20-kilometre length will make for an excellent route for recreational cyclists or commuters, who can easily cover this distance on a daily basis by e-bike.

UTRECHT REGION

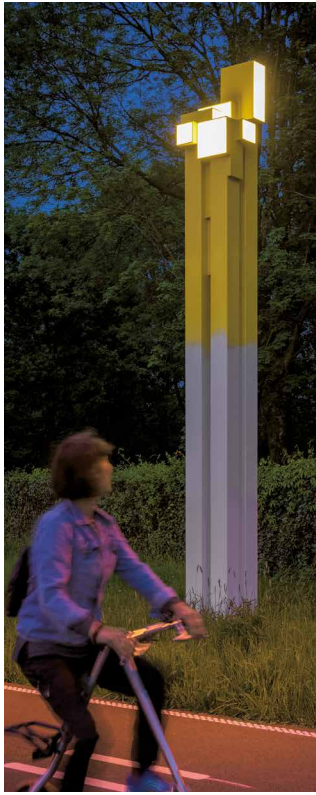
The Utrecht region was the birthplace of artists of De Stijl, and their designs can still be admired at various locations. [visitutrechtregion.com](https://www.visitutrechtregion.com)

Publication details Published by Utrecht Marketing and Citymarketing Amersfoort. Art commissioned by foundation Amersfoort in C, the Centraal Museum, the municipalities of Utrecht and Amersfoort, and the Province of Utrecht. Photography: Dirk Verwoerd, Lighthouse Productions, Drawing by Jacob Maris. The editorial staff have gone to great lengths to discover the copyright owner of the drawing. Text: Ella Derksen. Design: HaasDesign. Partners, funds and sponsors:

2 BAKEN (BEACON)

The Utrecht region is considered to be the birthplace of De Stijl. Four of the most important Stijl artists were born here: Piet Mondrian, Bart van der Leek, Gerrit Rietveld and Theo van Doesburg. Rietveld spent his entire life in Utrecht. Van Doesburg was the driving force behind De Stijl. Soon after its formation he decided to go abroad, and he achieved great successes there. Van Doesburg: 'What De Stijl group represents? The whole of visual Europe and soon America.' This sculpture marks the border of Utrecht. It consists of four rising columns that fan out at the top in different directions. In the evening the white areas are lit up.

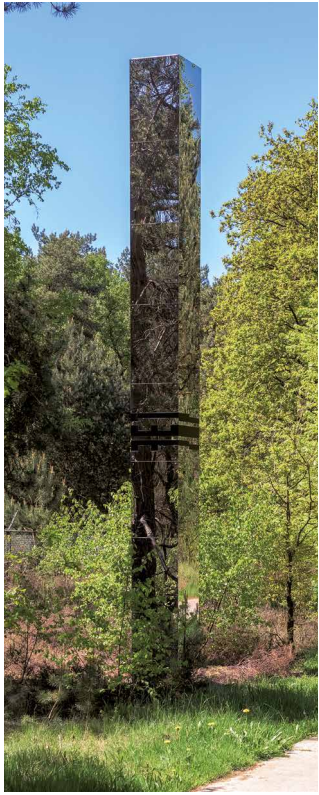
4 SOKKEL (PLINTH)

Here Tellegen chose the most elementary architectural form: the column. He used it to create alternative border posts between the different landscapes along the route. De Bilt, for example, consists of multiple villages. Around 1900, the first villas were erected around the station. This particular village was given the name Bilthoven in 1917. According to Tellegen, a classic sculpture would fit this environment best: a plinth with a figure on top in a type of sandstone look. Obviously, Tellegen moulded this classic approach to suit his own personal style. Ever since his childhood he has been an avid collector of robots, puppets and totems. The little abstract man on top of the plinth can be viewed in different ways.

6 SPIEGEL (MIRROR)

When Boris Tellegen first cycled this route he noticed the many different landscapes. What was missing, however, was the feel of a beginning, middle and end. In order to give the route an identity of its own, he came to the conclusion that it should, at least, feature ten sculptures of a substantial size. In addition, these sculptures would have to tell a story about their surrounding area. This particular sculpture interacts with its environment quite literally, because it appears to be absorbed by the landscape by virtue of reflection. At the same time, the chromium steel also refers to the high-tech world of the adjacent former military air base Soesterberg. The black 'annual rings' form the year 1917 in hexadecimal notation.

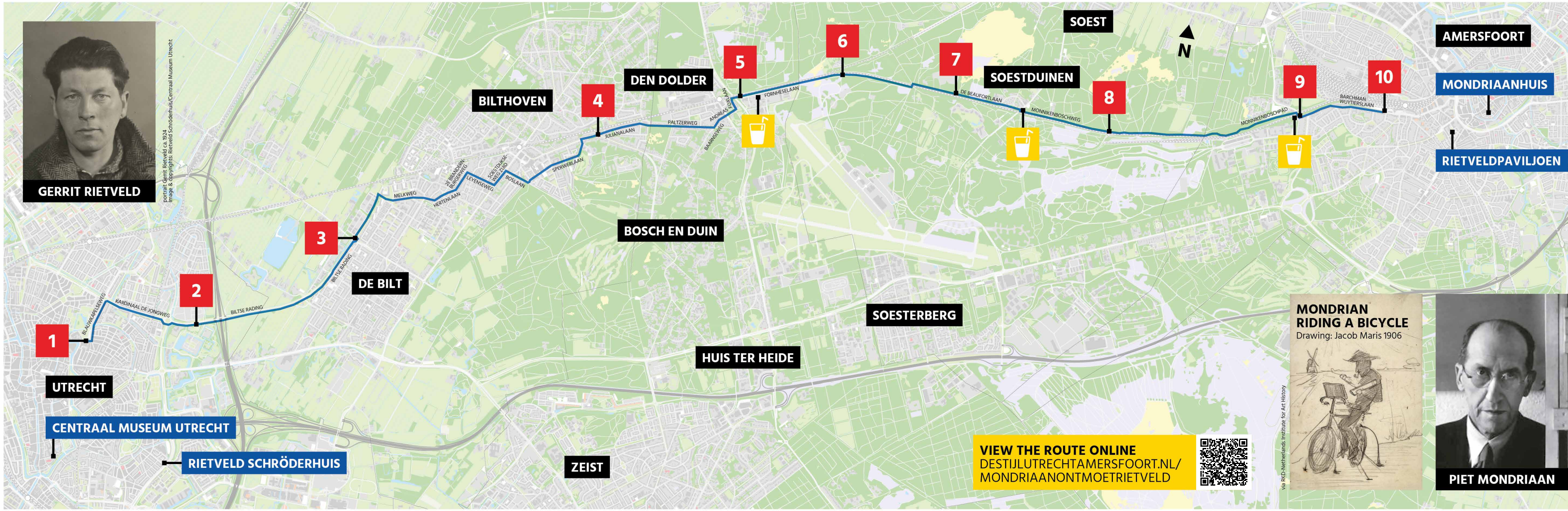
8 UTOPIE (UTOPIA)

The artists of De Stijl believed in a new and better world. Art played an important role in their utopian vision: mankind would be able to take giant leaps forward thanks to technical, scientific, social and artistic innovations. The universal would beat the individual. Tellegen hid the word 'utopia' in this sculpture of Corten steel, a weathered material known for its typical brown rust colour. Will this ideal ever become a reality, or is the idea of progress subject to wear? Today, new issues have come to the fore, such as the way in which we deal with the environment.

10 CHOGOKIN

Piet Mondrian was born on 7 March 1872, on Kortegracht 11 in Amersfoort, now the location of the 'Mondriaanhuis'. If Mondrian had abstracted people the way he did trees, would it have resulted in this kind of shape? It is a figure on two legs, in white, with the additional primary colours red and blue. Tellegen named this sculpture Chogokin, which means something like super metal. The name was used in the 1970s for a new line of Japanese robotic toys, which became all the rage among collectors. Tellegen is one of those collectors. With his hand above his head, Chogokin invites us to discover the collection of ten sculptures along the cycle route.

Portrait: Gerrit Rietveld ca. 1924
Image & Copyrights: Rietveld Schröderhuis/Centraal Museum Utrecht

